226
E 40

139

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

~~10 K I 124~~
226 E 40
N.Kr.47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Rhodolfi Agricole. paraeneſis ſiue admonitio qua ratõe ſtudia ſunt tractanda. et qui auctores ſunt euoluẽdi vna cum epiſtola eiuſdem ad Alexandꝝ hegiũ gymnaſiarcham dauentrienſem. et pareneſis Iſocratis ad demonicum Rhodolfo agricola interprete e greco traducta

¶ Hermolai barbari patriarchę Aquileienſis verſus in ſepulcrũ Rodolphi Agricolę grũnigẽſis

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rhodolfũ
Agricolam friſij ſpemq; decuſq; ſoli
Scilicet hoc viuo meruit Germania laudis
Quicquid habet latiũ grecia quicquid habet

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

❡ Iacobus faber bonarum artium profeſſori doctiſſimo magiſtro guillelmo medico conciui charissimo Salutem.

Uoniam philoſopho aſſerente.bonũ quo cõmuniꝰ
eo diuiniꝰ.nõ potui nõſub tuo noĩe edere.hãc rhodol
ſitui lucubratiũculam.de ſtudiorum ratione: quo
pacto ſtudia ſint et inſtituenda et tractanda.qui tibi
dum in humanis erat.fuit ꝙ conciliatiſſimus tibi deuinctiſſimus.
tibi familiariſſimus.Tua enim opera eſt mihi hec paraeneſis ex ar-
chetypo quẽ ipſe exarauiſti.chalcographi labore formulis eneis.(vt
vides)eſt excuſſa.Cum hoc ipſum.tum pleracꝫ multa ad hanc publi
candam me mouerũt.quorum nonnulla paucis perſtringam.Quis
eſt qui non videat mediocriter doctus.quantam bonis artibus diſcẽ
dis iacturam attulerit.vt vix numero ſubſunt qui ab eis excolendis
et abhorruerũt et defecerunt ab eis ſi quando operam eis dare ſunt
aggreſſi.ob id vnum.Bonas artes inquam et diſciplinas non eo et
ordine et modo diſcentibus.et ſtudioſis quibuſcꝫ tradi.quo id et
commode et appoſite fieri par eſt.quibus hec prouintia demandata
circa viliſſima quecꝫ occupatis quibus magis facilez venam et ob
ſtruunt.et precocia ingenia obtundunt.et ſurgentem frugem in ip-
ſo et limine et veſtibulo interimentes.Hac re itacꝫ longe magis ob-
ſunt ꝙ proſunt.Quantum malum hinc reipublice emergat.non dix
erit quiſpiam facile.Artes bonas qui peruerſa traditione confundũt
alienis quibuſcꝫ permiſcentes ad rem et ad finem quem coniectant
facientibus nihil.quando artes inter ſeſe ſint ſtrictiſſimo vinculo de
uincte ita vt hec illam exponat.quando ordine preſtantur.citra quẽ
cum in alijs rebus.tum maxime in doctrinis fit commode nihil.pre
ter quem confuſa et obſcura ſunt omnia.Qua re ſtudioſis quibuſcꝫ
ſit conſultum magis ipſo ordine qui obſeruabitur ſtrictiſſime.a quo
nec tranſuerſo pollice.vt ita dicam declinandum.eſt nihil Quibus
non ipſa luce clarius longe vt illi confundant omnia.cum ſue qui-
buſcꝫ diſciplinis ſunt et paſſiones et peculiares conſiderationes ſeor
ſum ab alijs.quibus diſpeſcuntur et diſterminantur.Uix dici queat
vt ſoli faces ingerant vt lucida queque obfuſcant.et reddant obſcu-
riſſima.hinc inde altius repetitis commentariolijs a re ipſa alie-
niſſimis   Ubi enim deſideratur.maxime hic cecutientes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

hec cecutientes preterreunt .cōſilio ceci ea miſſa faciūt. Quis numera
bit in Alexādrum gallū cōgeſta cōmentaria inepta diſtorta vndiqꝫ
cōflata ipſi rei quadrātia minime vt taceā in alios que ferēda forſi/
tan magis. Non iniuria igitur curam diſertiſſimi viri Rodbolfi tui
vtriuſqꝫ lingue doctiſſimi oportunitate oblata aeneis characteribus
exprimi hanc lucubratiunculam. digniſſimam que ſub cōſpectū ve/
niat ſuper hac re diſſerentē et luciduſſime et grauiſſime. Qua inquaꝫ
via ſtudia inſtituantur vt finem petitū aſſequamur in eis ſectandis
ad bonarū artiū apicē prouehēdi tandem. Quam et ſub tua cliētela
et ſub tuo auſpicio ceteris quibuſqꝫ cōmunem facio. tuo ductu ſub o
ra mitto candidos lectores hac vtilitate fraudare diutiꝰ abnuēs. qui
bus haud ab re inuidiſſe vtiqꝫ ducar ſi diutius la titare paſſus eēm
Intelligant itaqꝫ hac editione ſtudioſi quātum et tuo rhodolfo debe
ant et tibi cuius opera non periit ab interitu vindicata Illius etiam
de inuētione. vi. lib. quando dabitur commoditas. publicaturꝰ. de q̄
bus ī fine pareneſeos ipſe meminit opus digniſſimum Ut etiā et ipſe
aliq̄modo et in hac et in illis edendis de ſtudioſis bene merear Ar
chetypum habeo ab ipſo ruodolfo ſcriptum. Uale chariſſime ex da
uentria. xiij. calendas nouembres

¶ Rhodolfus agricola Jacobo barbiriano ſuo Salutem plurimam dicit

Edi colonia diſcedēs lrās Joāni rico cōi amico nrō
quas tibi redderet. quibꝰ lris epiſtole tue paucis: vt
tū tempus ferebat: et feſtinatio mea patiebatur rñdi
Reſpōdi vero eis q̄ et negocij minꝰ habebāt. et teqꝫ
certum habeo minoris feciſſe. nam quibus ego ma/
luiſſem: queqꝫ te magis expectaſſe ſcio: prorſus tū bvt rñderem. id
tēporis nō vacabat. Scribis ſuauiſſime Jacobe. idqꝫ optas dari tibi
facultatem degende mecum vite: quo poſſes: id quod maxie cupis.
velut ductu auſpicijſqꝫ meis ſtudia tua inſtituem atqꝫ formare.
Uellem equidem tante mihi eruditionis tam magni in litteris do
ctrinisqꝫ vſus conſcius eſſem: vt iſtud tam iure meritoqꝫ deberes cu
pere: qꝫ te ſcio vere id atqꝫ ex animo optare. hortarer te vt rebus oībꝰ

arte commodiſſime preſidium petetur. aut quãdo exercere memoriã volumus: id hac via facile et q̃ minima moleſtia facere licebit. qđ ſane ad memoriã firmãdam vtiliſſimũ eẽ et quinti. auctor eſt. et rei vſus ſi quis expiri volet: expedite docebit. ſi qđ aliud enim: memoria l'ma xime eſt: quam creber vſus auget/ quamq̃ incuria neglientiaq̃ deſti tuit. In ijs vero q̃ perpetuo aĩo noſtro cupim⁹ herere. optimũ ꝯtẽde ri eẽ q̃ intentiſſima cura, ꝑimũ complecti ea. deinde q̃ creberrime ab aĩo noſtro repoſcere et ſubinde admonẽdo eũ ad fidẽ ꝑſtandaꝫ cogere poſtrẽo vt aĩo vacuo: ⁊ quãtũ dat᷑ ab aliaꝝ curaꝝ turba ocioſo id aga m⁹ qđ q̃dẽ in actõnibus oĩbus et negocijs: q̃cquid id ẽ qđ vlla pte'nri fieri debet exploratũ eſt. vt nẽo pluribꝫ eque ſufficere poſſit. ingenium certe id eſt. qđ vbi intẽderis (vt inq̃t Saluſtius) valet. qđ ei in multas deducto curas cõtingere minime poteſt. Terciũ eſt et qđ ꝑpoſueram po ſtremũ quo pacto ex ijs q̃ diſcẽdo ꝑcepim⁹ ipſi excudere aliquid ꝑfer/ req̃ valeamus. neue ſtudia nr̃a apud aĩm ſegnia: et (vt ita dicã) ſteri lia reponãtur. ſed qđ ſemĩa ſolẽt in terra cõdita fructũ aliquẽ vberio rem cũ fenore ꝑfundãt. ãplus copioſuſq̃ ẽ hic locus. ⁊ dign⁹ q̃ pluri b⁹ diceret᷑ queq̃ ego aliquãdo exactiori cura mihi puto dicẽdũ. quã do hic ꝑcipuus eſſe videt᷑. lõgi laboris ſollicitudiſq̃ in ſtudia collate fruct⁹. q̄ ſi nihil ipſi ad poſteros mãdare poterim⁹ nihil extra ea q̃ di dicimus ad pñtes ꝑferre: quid tãdem inter librũ et nos intererit/ ni ſi q̃a liber quidẽ ea q̃ ſemel in illũ cõgeſta ſunt bona fide ſꝑ ſeruat red ditq̃. nobis vt quae accepim⁹ cõtinere poſſim⁹: iterãda ſunt totiẽs/ et ſubinde in aĩm inculcãda. Cõplectit᷑ ſane loc⁹ hic duo. quoꝝ vtrũ/ q̃ ꝑ ſe qñ ſit magnũ: cõiũcta certe ꝑlimũ ĩ ſtudijs/ laudis meret᷑. hoꝝ alteꝝ ẽ: vt q̃ didicim⁹ in vſũ ꝓmpta habeam⁹: et vbicũq̃ res poſtulat ꝑata pleroſq̃ eñ videas: q̃ qñ multa didicerint/ multoꝝ habeãt mẽo riam. vbi ꝑferẽdũ tñ ſit aliqđ eoꝝ tñ nihil ſuccurrat eis/ nihil q̃ant meminiſſe. adeo ſciũt quidẽ: ſed idipm ſcire ſe neſciũt. alterũ eſt vt ex eis q̃ accepim⁹. ipſi preter hec inuenire aliqua poſſimus. et cõficere q̃ nobis aſſeram⁹. nr̃aq̃ eſſe q̃amus affirmare. duo ſunt aũt: que preci/ pue huic ꝑti pro futura crediderim. horũ vnũ eſt. vt certa q̃dam reꝝ capita habeam⁹: cuiuſmodi ſunt virtus viciũ/ vita mors/ doctrina. Ineruditio. beniuolentia. odiũ/ et reliq̃ id gen⁹: quoꝝ vſus fere cõis ad oĩa et tãq̃ publicus ſit. hec crebro iteremus. et oĩa q̃ didicim⁹ q̃n tum fieri poteſt: certe quecũq̃ diſcim⁹: ad ea redigam⁹: vt reperẽdis capitibꝫ illis. ea quoq̃ q̃ ad ea redegim⁹ repetantur. ſic fiet tãdẽ vt õ nia q̃ diſcim⁹ certa nobis pñtiaq̃ et ꝑpe ſub cõſpectu maneãt. poterit ãt ꝑſepe vel exemplũ vnũ vel vna ſentẽtia. in multa capita cõferri. vt qđ de vi illata lucretie apud liuiũ ẽ. ꝑimũ de pudicicia: quãti ſcilicꝫ ea faciẽda ſit. cuius damnũ lucretia morte putauit penſandum. poſt de pulchritudine quantoꝝ maloꝝ ea ſepe ſit cauſa quãtũ etiã pudi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

citie ab ea ꝑiculiſit.iam de morte vt ea mala nō ſit hn̄da.quā lucre/
tia impudice vitae ꝑtulerit.hic de libidie q̄s clades/q̄ bella ea moue
rit.vtq̄ etiā ingētia mala magnoꝝ ſepe bonoꝝ ꝑbeāt cām.qn̄ ex eo
ſcelere pplo ramono ſit libertas q̄ſita Sn̄i a quoq̄ itidē diuidet .vt
Est ꝟtus placitis abſtinuiſſe bonis.ad ꝟtutis caput ducet.dt enim
ꝟtus eſt placitis bois abſtinuiſſe.ducet ad caput boni;no oia bona
expetēda eē.qm̄ placitis bois abſtiuiſſe ē ꝟtꝰ.ducet ad caput abſtinē
tie qa abſtinuiſſe pl' bois ē ꝟtꝰ Scdꝫ:qd huic ꝑti adiumēto erit.id eſt
vt in h̄s q̄ diſcimꝰ diligēter pēſimq̄ ꝟba oia ꝯferamꝰ iter ſe.et latiori
quodā tractu explicemꝰ.ſumamꝰ exēpli grā qd apd ꝟgiliū ē O prima
q̄q̄ dies miſeris mortalibꝫ eui.ꝑma fugit Primū optia inquit .q̄lia
ſunt putāda bona hūana qn̄ optia ꝑma ſint.eaq̄ nedū abeāt ſꝫ fugi
ant et ſp̄ peioꝝ expectatōe torq̄ant.q̄ etiā duriora videāt necē eſt ex
melioꝝ q̄ ꝑceſſerūt ꝯpatōe.ſeq̄tur dies eui.id ē vita nrā.eaq̄ ꝑui ē fa
ciēda:ſi fugax ē.et optia ꝑtinꝰ initio velut id in flore ꝯſumit.q̄ ꝑt aūt
eſſe felicitas in vita qn̄ q̄ fruunt ea mortales nedū ſꝫ et miſeri ſint.hic
iā miſeris mortalibꝫ.qd ni miſeri/quoꝝ talia bona ſūt.talis ē vita/q̄q̄
morti obnoxij ſunt.poſtremū ē.ꝑma fugit.ꝑma/ergo nōdū vſu cogni
ta/nonulla ꝑfunctōe poſſeſſa.vt ſp̄ q̄ ſequit qn̄uis forte ꝑ ſe bona tn̄
melioris collatōe dura videat.fugit etiā.nō dimittit nō abire iubet
q̄ fallax ergo/q̄ incerta/q̄ neq̄q̄ nrī iuris aut arbitrij ē. Qd ſi q̄s
latiꝰ iſta ⁊ ꝑ oēs locos dialecticos fuderit.q̄tenꝰ cuiuſq̄ nata capax eſ
orū ē:Ingēs vtiq̄ copia ⁊ ad dicēdū et adiuueniēdū ſe ꝑbebit.qd quo
mō ſciendū ſit maiꝰ eſt.q̄ vt epl'a id capiat.et copioſe ēa me ca de rei
ſex libris eis:q̄s de inuentōe dialectica ſcꝑſi diſputatū.Quiſq̄s ergo
ꝑus id recte et cū cura tractauerit ꝑſertiꝫ ſi rōeꝫ dialectice inuentōis
illi adiūxerit Ingēs illi paratiſſimaq̄ de oī fere ꝓpoſita re diſſerendi
facultas ꝯtiget.modo ea res illa ex ꝑte ad eas ꝑtineat q̄s didicit ar
tes. Hocq̄ pacto veteres illos ꝓfeſſores artiū:quos greci ſophiſtas
id ē doctores vocabāt exercuiſſe ſe dep̄hēdo:quātū ex ariſtotele.et
platone cōijcere licet.atq̄ ad eā eruditōem ꝓmtitudinēq̄ dicēdi ꝑue
nerūt.vt de e qua re audire quis vellet ꝓpoī iuberēt.dicerētq̄.q̄ diu.
q̄ntūq̄ videret de eo.qd eēt ꝓpoſitū.ſic gorgias leontinꝰ ꝑmꝰ tam au
dacis cepti auctor.ſic prodicus chius/ſic protagoras abderites/atq̄
hippias eleus et inſtituti/et alios docuere. At id quod ſcdm feci:mlꝰ
tum iudicij ꝑabit in ijs:q̄ diſcūt.et nouas argumētatōes/nouaſq̄ ſe
tentias/aut veteres ſꝫ q̄bus noua facies ſit inueniet.eſtq̄ eiuſmodi:
vt ſi ſtilus ei addat:ſtatim exercere eloquētiam poſſit.et ad bene dicē
cendum aditum parare. Sed hec hactenus:vt pro rerum cōditione
pauca.vt pro modo epiſtole nimis multa.vt enim demetrio phale/
rio viſum eſt in libro quē perihermenias id eſt de explicatōe ſcripſit
epiſtola q̄ grandior facta eſt;non tam epl'a dici debet.q̄ liber cuius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

initio ſit ſalus aſſcripta. verū id vtcunq; eſtiari poterit. haud ponam
equidē in magno diſcrimine. mihi ſtatutum eſt aliquo mō quocūq;
poſſum. ſtudia tua iuuare. qđ ipm ſi nō potero: oñdere tamē vt me vo
luiſſe intelligas. quod voluiſſe vt in m̄ltis q̄ effectum exigunt paruꝫ
eſt: ita in amicicia cui pro effectu eſt animus. tale eſt: vt nihil plus ex
igi: nihil maius pſtari poſſit. Ueni heidelbergā (vt de meis etiā reb⁊
certiorē te faciam) poſtridie kal. maij. excepit me epūs dūs meus beni
gniter. et oībus hūanitatis beniuolentieq; officijs cumulatiſſime pſ-
ſequitur. vide ineptiam meā queſo: vel vt veri⁹ dicā ſtultitiā. cōſtitui
diſcere hebraice. tanq; nō ſatis tpis et ope in pauculis ijs grecis q̄s
ſcio. mihi perierit. Cōſequutus ſum pceptorē quēdam intra pau-
cos annos ad fidē nrām cōuerſum: cui hebrei etiā in omni laude eru
ditōis diſciplinarūq; ſuarum pmas deferebāt. et quē pcipue ſolebant
doctoribus noſtris opponere: ſi quando ad diſputatōem de fide vo
carentur. hūc epūs mea cauſa domi ſue alendū ſuſcepit: experiar quātū
potero: ſpero fore: vt aliquid efficiam. et forte vel ob idipſum efficiā
aliquid: qꝛ ſpero Joannes rincus narrauit mihi acerbiorem caſum tu
um quem ptuliſti ea pte qua minime voluiſſes ſcio. dolui neſcio an
vicem tuam: an illi⁹ improbitatem. dolui tamen. et elegis aptiſſimo
talibus querelis carmine dolorem tuum proſequutus eſſeꝫ. ſi modo
tam quietus animo compoſituſq; fuiſſem: vt potuiſſem ad ſcriben-
dum aliqđ coegiſſe manus aut mentem. Oro remitte ad me aliquid
ex ijs que ad canendum compoſuiſti. ſed quod accuratum ſit: et cum
laude oſtendi velis. habemus et hic cantores: apud quos crebrā mē
tionem tui facio. eorum magiſter. ix. et xij. etiam vocibus canendos.
modulos ꝯponit. ſꝫ nihil ſuorū audiui qđ trib⁊ aut. iiij. vocib⁹ canere
tur. quod magnopere placeret mihi. nec ego tamē animū meum iu-
dicij loco pono. pt enim fieri vt meliora ſint: q̄ ego poſſim intellige-
re. Uale ⁊ me tui amantiſſimū tibi pſuade. Saluere iubeas meo noīe
ornatiſſimū doctiſſimūq; viꝝ magiſtrū ambroſium dinter Nicola-
um item hagam noſtrū. hūaniſſimū viꝝ. Mgrm Jacobū crabbe vi
cinū tuum. In pmis x̄o toto animo deditiſſimū tibi Joannē rincū
ſuauiſſimum adoleſcentē meis ꝟbis ſaluta. Verſiculos quos ad te
miſi poſtea recognoui. dephendiq; in anna mrē tres aut. iiij. mēdas
q vicio impreſſorum pmutate ſunt lrē. eas caſtigaui: dediq; ea gratia
hunc ad te codicem: vt et huius quod apud te eſt emendes. hūc aūt
cum litteris da operam: vt reddantur adam iordano canonico regu
lari ad ſanctum martinum louanij. Iterum optatiſſime vale dare-
heidelberge. vij. Idus Junij Anno. lxxxiiij. diligenter me et loquaciſ
ſime fac de oīb⁊ rebus tuis certiorem p hunc ipſum qui has tibi red
det

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

¶ Rhodolfus agricola Suo Alexandro hegio Sa lutem dicit

Dolui ſuauiſſime Alexander ſi quid mihi credis. etqꝫ potui egerrime tuli. vt ex litteris tuis accepi fuiſſe te hic interea quū ego abeſſem. nec id tā qđ tu ſpe pro fectionis tue fruſtratus es cōgreſſu ſermonibuſqꝫ no ſtris: ꝙ quod mihi vſus ſtudioꝝ meoꝝ licȝ breuis exigu⁹: aliqͣs tamē ereptus eſt quātuluſcūqꝫ is fuiſſet. putaſſem enim magnum eū: quā do nihil mihi iam nō magnū eſt quicquid occaſionis mihi datur ad ſtudia. et omnibus carenti pro maximo eſt quodcūqꝫ contingit. diffi cile eſt vt explicē tibi ꝙ mihi omnia mea et ipe añ omīa diſpliceā. pe rit mihi quottidie ſtudiorum neſcio amor an vſus dicam: certe vſus et ob id fortaſſe paulatim et amor ſentio ꝙ magnū damnum feceri lrārum poſteaqꝫ italia deceſſi. ſi tamen ce ſunt littere mee in ꝗs mag num poſſit damnum cadere. am labi memoria auctorum: iam hiſto rie excidere: iam verboruȝ ꝓprietas copia. decor defluere incipiunt. ſi quid ſoluta oratione tento ſcribere difficulter ſentētias et eas pigras inerteſqꝫ et quae tantum impleant locum ſuppedito. oratio ipſa hor rida. diſiecta. incōpoſita: qualis fortaſſe ſemper: ſed nuuc tamen ſoli to magis. talis qꝫ quae rem quam dicere cupio deſignet potius ꝙ ex plicet. verſum rariſſime ꝗdem. ſed ſi tamen facio: non pedes in ordi nem: non ſonus carminis: non ſpirit⁹ reſpōdet. ⁊ vtcūqꝫ prouenere nō qualia probem: ſed qualia poſſum effundo: aut exprimo (verius dixe rim). et e reluctāti pectore euello. cuius rei praeter alia hec mihi cau ſa eſt. quā quum alijs magnā credo: tamē mihi maximam eſſe intelli go: deeſt enim acerrimus mihi ſtudiorum ſtimulus. exactor eorum ⁊ ſocius: quicum communicem: in cuius aures ego: vt itidem in meas ille deponatqꝫ quid cogitando inuenerit: ſcribendo effecerit: legēdo didicerit et vel laude dignum vel acriori iudicio annotarit. quiqꝫ ſp ingerat aliquid: percontetur: dubitet: diſceptet: modo negligentiam liberiori reprehenſione caſtiget: modo conatuȝ benigniori prouehat laude (vtqꝫ ſemel ſincere omneȝ inter ſtudia beneuolentie fructum complectar) qui dicere verum: quiqꝫ audire ſciat et velit. cum quum te mihi eſſe ꝑſuadeā pro ſummo tuo ſtudioꝝ amore. proqꝫ candore a nimi tui: nihil eſt omnium quod malim ꝙ poſſe vna nos etatem de gere. quod quia ꝑ res noſtras nobis nō licet: facile eſtimabis: quod ſolum nobis reſtat: congredi quādoqꝫ et colloqui: quantum mihi do luerit id proxima mea profectione nobis eſſe praereptum. Quia ve ro hunc vſum amicicie veriorem nobis proſpicio futuꝝ: ad lrās re deamus cenſeo, oculorumqꝫ damna animorum voluptate reſarcia

mus interea tñ ne qua ceſſare beneuolentiã tuã patiaꝛ.aliud mihi
pignus animi tui depoſcã.quod quale ſit paucis dicã.Eſt mihi fra
ter henricꝰ minoꝛ ꝙ ioãnes natu.huic deſideriũ inceſſit deſcendi lit/
teras.neſcio an ſatis conſulte.tamen quia dehoꝛtari nequeo:deter/
rere eũ nolo.fuit monaſterij ad fredericũ nr̃m dimidio paulo ampliꝰ
annũ:ibi ꝓxima etate ꝑcepta rudimẽta quãtũ ꝑ id tempoꝛis potuit
recollegit.iã fredericꝰ alio ꝓfectus eſt datꝰ cuidã domui pater .henri
cus i p̄riam redijt oꝛat inſtatqꝫ vt rurſus eũ aliquo ad ſtudia mittã
circũtuli mentẽ:quoꝛſum.viſumqꝫ ẽ potiſſimũ ad te.exploꝛatũ enim
habeo libẽter te mea cauſa quicquid poteris gratũ illi facturũ:admo
uebis interĩ oculos.dabiſqꝫ opam ſi modo verꝰ eſt amoꝛ diſcẽdi quẽ
pꝛefert:vt illũ p̄ceptoꝛis diligẽtia cõfirmet.victui neccãria vt ſolẽt no
ſtrates ſecũ afferet.pecũie pro tẽpoꝛe mittet.diuerſoꝛiũ vbi tibi com/
modũ videbit ꝓſpiciet.reliqua oĩa ex tua ſnĩa. Hoc quoqꝫ ꝑcꝫ veliꝫ
ſcire:ecquis apud vos ſit qui ſubſicinis oꝑis doceat adoleſcẽtes:vbi
a ſchola publica vacant.quẽadmodũ ſcis fridericũ nr̃m ſolere.et ſit
ne librũ ꝗbuſuis nõ capiciatis adire.datis mercedibꝫ.valde eñ cupe
rem p̄ma eũ elemẽta ꝙ citiſſime ꝑdiſcere.quoniaꝫ mea ſnĩa longioꝛe
circa hec moꝛa nõ tantũ tempꝰ amittũt pueri.ſed quẽadmodũ a no/
ſtris ſcis tradi:hoꝛroꝛe quodã barbarieqꝫ imbuũtur.vt poſtea nõ ſe/
rius modo.ſed difficilius melioꝛa ꝑcipiant.de his oĩbꝫ me ꝙ p̄mũ
poteris fac oꝛo certioꝛẽ mittã cũ ꝓximis diebus ad te:vbi lr̃as tuas
accepo.Pliniũ quẽ petis a me quãqꝫ crebro in manibus habeã ꝑfe
rendũ illi ad te dabo.Poſſuꝫ videri trãſijſſe.nedũ ĩpleuiſſe iuſtũ epi
ſtole modũ.quã demetriꝰ phaleriꝰ breuẽ voluit eſſe.alioqui ſi lõgioꝛ
ſit librũ potiꝰ cui ſalꝰ p̄ſcp̄ta ſit ꝙ epiſtolã videri.mihi vero qui faciliꝰ
epiſtole ꝙ amicicie nr̃e leges violauero cõtra magnus ẽ auctoꝛ.qui
ſtultum dicat eſſe certũ epiſtole finẽ imperari.quũ pro rerũ modo ne
ceſſe ſit magnã eam minoꝛẽ ve fieri.quid inquit necẽ eſt ſapiẽtiã vel
puerilibꝫ cubitis vel ſchenis perſicis metiri.quo equioꝛe aĩo in hãc
legem cõmittam.quod etſi nõ eẽnt mihi multa que ſcriberem.abũ/
de tamẽ iuſta cauſa multa ſcribendi hoc ipſum eſſe:quod tibi ſcribo
Queris quid inter mimũ hiſtrionẽ ⁊ ꝑſonam interſit mimum ⁊ hi/
ſtrionẽ idẽ crediderĩ eſſe eũ dico qui fabulas in ſcena agit.niſi qđ mi
mus a greco id eſt imitoꝛ originẽ ducit hiſtriõis tuſcũ ꝟbũ
eẽ auctoꝛes affirmãt.fuit tamẽ et poema apud veteres quod mimos
vocarẽt ſalibus tantuꝫ et dicacita gratũ et hũillimi inter oĩa
generis vnde ego etiã mimi nomẽ fere hũilius ꝙ hiſtrionis apđ auc
toꝛes inuenio.quãqꝫ tñ p aridẽ iuuenalis hiſtrionẽ vocꝫ Qđ nõ dãt
pꝛoceres dabit hiſtrio.ideqꝫ pantominus fuerit.perſona a ꝑſonãdo
dicta eſt id quo hiſtriones faciem ſuam in ſcena tegebant alienãqꝫ
pꝛeferebant vt eſt apud iuue.perſonam thyꝛſumqꝫ tenẽt et ſublegat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

actl. vt ſit quod greci prosopiō vocāt vel
mormolycian quāq̃ꝫ mormolycias nomē ad
terrorē incutiēdū magis ꝑtineat. dr etiā ꝑsona is q̄ ꝑsonam ſuſtinet
ſcd̄m ſynecdochē vt eſt mulier nempe ipſa videt̄ nō ꝑ
ſona loqui. Scurre latinū nomē ēē eius quod paraſitū greci vocant.
puto. nulloq̃ꝫ diſtare niſi qd̄ paraſitus
paraſitaſthe velut honeſtiore parte nomē habet. ſcurra a libertate li-
centia q̃ꝫ lingue dici videtur. vterq̃ꝫ vero is q̄ victus querēdi cauſa ō
nium ſe ludibriorū patiētie addixit de paraſito Juuena. viridē thora
cā iubebit: afferri minimaſq̃ꝫ nuces aſſemq̃ꝫ rogatum: ad menſam q̄-
tiens paraſitus venerit infās. de ſcurra: Populi frōs durior hꝰ qui ſe
det ꝛ ſpectat triſcurria patriciorꝫ ſubijcit dein̄ que ſint ea. planipedes
audit fabios. et que ſequūtur Nebulo qd̄ ſit idem auctor docet. et e
o dē iure natātes mergere ficedulas didicit nebulone parēte quamq̃ꝫ
nebulonis noīe quod ex v̄bis gellij ꝟcari videt̄ ꝓxime accipiebāt̄ hi
q̄ hodie retia circōferūt et dicacitatis certamīe victū querunt. nepos
dr vt arbitror quaſi nō potēs gule. idē fere q̄ apd̄ grecos
leccatoris nomē germanicū ē vt pleraq̃ꝫ alia apd̄ nos corrupta q̄le-
reiſa burgimagiſter ſcultetꝰ ſicut ꝛ gallia paſſagiū ꝓ expeditione be
lica guerrā ꝓ bello treugā ꝓ inducijs accepimꝰ anthropon
nomē vn̄ ducat̄ apud grecos: eque ineptū puto querere q̃ꝫ apd̄ nos vn̄
hominis. q̄ſi vllius rei nominādc debeat hoībꝫ antiquior fuiſſe cura
q̃ꝫ ſui ipſorū. ſiue ab ana et trepo ſiue vt alij
ſcd̄m metatheſim ſiue trepho dici q̃ꝫ
velit ingenij magis q̃ꝫ v̄itatis opus crediderim q̄cūq̃ꝫ modo dicat̄.
Veſꝑ extremū diei eſt Saluſtiꝰ in iughurtino iā diei veſꝑ aderat Et
alio loco poſtq̃ꝫ caſtra locata diei veſꝑ erat Catul. veſꝑ adē iuuenes ꝯ
ſurgite veſꝑ olympo expectata diu vix ē idē luia tollit. nā qd̄ tu veſꝑe
apd̄ Ouidiū ꝓ plaga occidētali legis dictū eſt vt apd̄
eundē eurus ad aurorā nabatheaq̃ꝫ regna receſſit. aurorā em̄ proprie
celi faciē diei imꝰ rubore ꝓpinquātis ſolis ſuffuſā deinde t̄ps diluculi
tn̄ etiā orietis ꝑtē. Veſpera quoq̃ꝫ apd̄ Pli. ē in
octauo li. epl̄. varijs inq̄t sermōibꝫ veſꝑa extēditur. ꝛ ſub veſꝑuꝫ dicit
ceſar in cōmētarijs belli ciuilis. nā qd̄ nos veſꝑas ꝓ veſꝑtino officio
queadmodū ꝓ matutīo q̄uo veteres locuti ſunt: matutias dicimus.
nō ſatis latīo puto. Bonū ſero ſit ne latine queadmodū bonū mane
addubito. nā mane aduerbiū quū ſit. inuenimꝰ tn̄ apd̄ ꝑſiū iā claruꝫ
mane feneſtras intrat ꝛ āguſtas oſt li. ei. ſic etiā fuerit ne ſero apd̄ ve-
teres aliqn̄ in locū noīs. nō ꝙ ſciā apd̄ ulluꝫ auctorem qui extꝫ
huiꝰ locutōis ēē exēplū illud certū eſt queadmodū ad verā loq̄ndi le-
gem corruptū eſt ita bonū ſerū nō maledici ſic em̄ eſt apud ſuetoniuꝫ
in auguſto: Etiā diei ſerū erat. Rubeus audio q̄ putēt barbare dici

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

ego apud Plini. inueio niſi tñ ſit erratũ in lrã et v.p n poſitũ et debe
at rubẽs ce. ego quũ rubri nomẽ habeã tuti⁹ mali ꝙ licẽtius loq. de a
nalogia deriuãdorũ cõponẽdorũq3 noim vir mihi pmiſerim ꝗcꝙ3 ſin
gere qđ nõ apđ auctores inueneri. varia multiplexq3 res ẽ de qua ni
hil pcipi ppetuũ poſſit. et in qua nihil audeam niſi ſit fortaſſe (vt in
quit Hora.) neceſſe indicijs mõſtrare recentib9 abdita rerũ. tñ ego et
ſocratitas et platonitas et entitas fortaſſe dixerim ꝙ3 uis repugnet
Valleſis noſter ꝗđ ni tã libere quũ neceẽ ſit. ꝙ3 cicero nulla neccitate ap
pietatẽ et lẽtulitatẽ ⁊ pollio patauinitatẽ quãdã dixit ſonare. T. li
uiũ Tignũ eſt lignũ min⁹ trabe cui tecta domoꝝ incumbũt forte a te
gendo dictũ. quã ꝙ3 dicat ceſar tigna bina ſeſquipedalia paulũ ab i
mo pacuta et reliqua que ſequũtur. deinde ſubdit hec vtraq3 inſup
bipedalib9 trabib9 immiſſis. vt mihi videãtur iſta nõ mẽſura ſed vſu
in edificijs diſtare vt tignũ ſit cui icũbat aliqđ. trabs cui tabulata in
ſternũtur aſſer ab aſſerẽdo: id quo geſtamẽ aliqđ aut libitinã manu
aſſerim⁹ hoc ẽ pbẽdim⁹ nomẽ hẽt. nam qđ vulgo aſſerẽ vocam⁹ tabu
la dr ꝓprie ꝯtignatio cõclauatio tignorũ eſt. in pandectis eſt titul⁹ de
tigno iniuncto. eũ leges cenſco. Dioceſis
diocoume dioceſis id ẽ adminiſtratio vel pcuratõ dr quo noie et cice
ro vſus ẽ ad atticũ mihi cãpanie dioceſis attributũ ẽ debetq3 latino ſo
no pronunciari circũflexo in penultia accẽtu queadmodũ et paclet⁹
dicere quod grece eſt debemus. Scribis cuperete
vt dialectica mea edatur dialectica femineo gñe ars ipſa eſt
dialectice arithmetice hec dialectica hec
arithmetica queadmodũ georgica bucolica libri ſunt vn
de. M. manlij liber aſtronomicon nõ aſtronomice et ariſto. ethicen
non ethice inſcribit. Scribis etiã. quãto tpecũ ad te redire iubebis
ne dubitaq̃ñ ſi itilliſlirs et reliqua latinum eſt ſed illud quãto tẽpe
ſed in eã pcatõem qua tu vis imꝓpriũ nõ eñ queris quãto tpe hoc ẽ.
ꝙ3 celeriter aut ꝙ3 tarde pfectionẽ ad me redeũdi explicaturus ſit. ſed
intra quantum aut poſt quantũ temporis ad me rediturus ſit. vt ſi
dicas eandem figuram orationis alijs verbis. duobus ad te menſi
bus redibit. intelliges duob9 cum menſibus in itinere futurũ ſin di
cas intra duos menſes (nam infra duos in tpis ſignificãtione barba
rum eſt) aut poſt duos menſes redibit. iam planum eſt dicere te poſt
duos eũ menſes ad me daturꝫ Deinde eſt vt plura breuibus cõplec
tar recti⁹ (erat vt plura paucis complectar. breuia verba ſunt q̃ pau
cis ſyllabis cõſtant. ſicut lõga que multis. ex multis paucisq3 verbis
longa proinde breuiſq3 fit oratio Eſt etiã. iuuenum inſtitutores: iu
uenes ſcis vulgo vocari ꝗcunq3 ſunt minores natu: et ego ſcio. mallẽ
adoleſcentium aut puerorum dixiſſes. iuuenes enim ſunt qui viro pꝛ
imi ſunt: q iã nõ admodum in ludum litterarium eunt . Preterea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

ſcribis q̄d tignū q̄d ue cōtignatio et reliqua. ſubijcis deinde in fine v
bi ex te rogauero querendi finem faciam hoc ſi preceſſiſſet interroga
tōem ſcire ꝑ verbū futuri de futuro pronūciaſſes vt eſſet: reliqua ſūt
que vbi ex te rogauero querēdi finē faciam. deinde ſequeretur q̄d tig
num q̄d ue cōtignatio. nūc quū res ꝑterijſſet de qua interrogaturus
eras. mallē dijciſſes quod quū rogauerim dicendi finē faciaꝫ. nec me
latet id ſcđm hyperbaton dictū eſſe: et nullā aliā eē fre
quētiorē figurā in omni genere ꝯcordande oratōis ſed multa eueni-
unt que repugnēt aut verboꝝ genere aut ſtruende oratōis ratione: q̄
min⁹ ois ornat⁹ omni loco cōueniat. Dabes q̄d facere te velim: et ad
interrogata reſponſum: et de epiſtola tua cenſuram. que ſi tibi patuꝫ
grata ſunt futura: deſines poſt hac exhibere mihi negociū. aut ſi per-
ges moleſtus eſſe: nimirū paria pro paribꝫ expectabis. apud grecos.
in prouerbio eſt: cicadam alis prehendēdā non eſſe: que vt ceperit ſtre
pere deſinere neſciat. ita vbi quod velis ex me audire queſieris. ſeua e
tiā mercede: quod nolis audiēdū eſt. facilius ꝙ loquacitatē meā euo
ces ꝙ compeſcas Quin tu calamū arripis hocꝙ inuictū me ferre nō
ſinis. et quū fines tuos defenderis: tū meis infers bellū. meoꝙ me cō
fodis exēplo cuius rei diligētes vigilātiꝙ labores mei: nedū negligē
tius profuſa epiſtola plenā tibi atꝙ vberem prebuerit materiam.
nec eſt quod offenſum iri me vereare. agam etiam gratias vltro idꝙ
in precipua beneuolētie tuae partē nūcrabo. nec tā nihil tibi diſpli-
cuiſſe in ea ſi totam probaris: ꝙ totā cōtempſiſſe ſi nihil improbaris
putabo. Uale Arnoldo nr̄o presbytero et philoſopho meo noīe ſalu-
tem dicas. Jo. fr. honeſtiſſimis verbis ſaluere te iubet. Jterum vale.
Datum groningi. xx. ſeptēbris anno lxxx.

Rhodol. Agricola Joāni Agricole frī ſuo Sa.

Jhil habeo mi frater q̄d vel ego apti⁹ tibi pro noſtra
neceſſitudine (vt qui frater ſim tu⁹) afferre poſſim. vl
tu potius pro tua e tate: vt qui prima iuuente ſpacia
ingrederis: ex me expectare debeas ꝙ: vt vndecūꝙ poſſim ea tradā
tibi quibus et eruditōe ornatior: et vita melior euadas Jdꝙ dignuꝫ
ſtu dijs meis: dignū amore nr̄o arbitror mun⁹: ea ꝑare tibi: quoꝝ vſ⁹
nō tp̄e intercidat. nō caſibꝫ obnoxi⁹ ſit. Sed queadmodū nača ꝑpe-
tuo nos deuixit pignore. ita illa quoꝙ que a me accipis ſolida pide
ſint ꝑpetuoꝙ tibi adiumēto futura Q̄ð ſi pulcre apud poetā ille mo
nuiſſe filium videt qui inqt, Diſce puer ꝟtutē ex me verūꝙ laborem
fortunā ex alijs. Et ille quidē Cui⁹ ois conat⁹ pēdebat ex fortūa: om
nis ad fortunā laboꝝ dirigebat. nō imerito ꝟtutis ego tibi hortamē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

relictis.q̄cūq; vel vtilitatis ſpecie te deuiciāt.ꝉ voluptatū illecebris
blādiūť :eruditōem ſtudiaq; me duce ſeq̄rere.ꝛ ſtiſis oib; vľ abrup/
tis etiam vinculis.q̄b; alligatus teneris;pna p̄cipitiq; ad optia tēde
res via.facerē id nō mō tua cā.cui⁹ maxie ꝛ deberē velle.ſ; et mea q̄
q; qn̄ ſperarē tm̄ nois opionisq; apȯ mľtos ꝯſequi poſſe.tm̄q; fuiſſe
me ꝑſuaſū iri·q̄ntū te monitis p̄ceptōeq; mea fcū . viderē.q̄ntūq; fi/
eri te poſſe exploratū hēo.ꝛ de te igenij vis/amor ſtudioꝝ/nateq; tue
felicitas mihi promittūť Nunc ad nullam tantā ſpe; mei vocare te
poſſim:q̄ vllo incōmō rerū tuaꝝ tibi ſit redimēda.reb;q̄n ipſis pare
am⁹ opportet:vtq; optabile nobis eēt.ſi vnū aliquē in locū nos feli/
cior caſus ꝯtuliſſet.ſic hoc deſideriū nrm̄ ē nobis hac cōmoda reꝝ tu
aꝝ ꝯditōe leniēdū.ꝛ iucūdiſſima putāda:q̄ optia ſunt Ut tn̄ interea
p̄ceptoris apȯ te mūere fūgar.ꝛ ꝑ lrās q̄ dat oſtēdā.qua rōe tibi putē
ſtudia tractāda.paucis ꝛ q̄ntū epľe capit anguſtia qȯ optī;.cenſeam
explicabo In ſtudijs formādis duo p̄cipue ſpectāda crediderī:ꝑus.q̄
ſtudioꝝ maxie gen⁹ cuiq; ſectādū ſit.deinde q̄ rōe q̄s in eo q̄ elegerit:
plurimū efficiat.de vtroq; ordie dicā.Studioꝝ gen⁹ alteri ncc̄itas
vel reꝝ vel nate ſue aſſignat.alter volūtate ſua ad id qȯ optim̄ cēſet.
ſeſe adiūgit:vt em̄ cui anguſtior res familiaris ꝯtigit:eas fere ſeq̄tur
artes.vn̄ ꝑmtiſſimum putat poſſe ncc̄itatib; ſuis p̄ſidiū ſe parare.vt
etiam cui ſegnior nata.obtuſior mētis acies ē.ſi mō ꝑdere nolit opā
ea ſeq̄ debet nō q̄ maxie cupit:ſed q̄ rectiſſime pt.ſic is cui facultatu;
vberior copia:ꝛ felicior ingenij vis tributa eſt.nimiꝝ errabit:ſi non
totis virib; ad optia ferať.q̄nq; ad ſumma ꝑtigere poſſit:malit iter
ſcd̄a potius tercia ve ſubſiſtere.ergo ciuile ius ali⁹:ali⁹ pōtificū ſanc
tiōes/ali⁹ medicie artē diſcēdā ſumit.plerique etiā loq̄ces has ꝛ inane
ſtrepitu crepitātes:q̄s vulgo artes iā vocam⁹ ſibi vendicāt.ꝛ ꝑplexis
diſputatōm ābagib; vľ etiā (vt ꝟius dicā) enigmatib; diē terūt.q̄tot
iā ſeculis nullū inuenerūt oedipodem:q̄ ea ſolueret.nec īuenta ſunt
vnq;:his miſeras adoleſcētiū onerāt aures.hec ſubinde ingerūt īcul
cātq;.et in pleriſq; meliorem ingenij ſpē atq; frugē in tenerioribus ad/
huc ānis velut in herba enecāt.Laudo eos oēs tn̄ pl⁹ certe laudatu/
rus.ſi recte ordineq; tractarēť:nec em̄ tm̄ deſipio;vt ſolus dānē .q̄s
tam multi laudāt.quid ni laudē ꝟo/q̄bus videā multos ſummas o
pes/āpliſſimos honores.auctoritatē/famā/dignitatē ꝯſequutos.et
quas certe vēdibiliores (vt Ciceroīs ꝟbo vtar) ſciam (et plane fatear
alijs nōnullis.q̄s ſteriles illi et ieiunas vocāt:vt q̄ magis poſſint a/
nimū explere q̄; arcā Si lucri rōem itaq; ducis.habes ex illuſtriori
bus illis aliq̄; quā ſeq̄ris:vt diues fias.dum tn̄ ſcias hāc laudē vꝯ
tingat tibi cū feneratore fore cōe;.ſin rectius credis.q̄ honeſta ſunt
ꝓpter ſe expetere.et q̄s habes facultates ſuffecturas putas modeſtie
tue.q̄nquidē immodeſtie et quātumuis ꝑue nimie ſunt/et quātū

uis magne non ſufficiũt. cenſeo vt ad philoſophiã te cõferas. hoc eſt
curaris vt recte de reb⁹ oĩbus cenſeas. et que ſentis commode vt poſ
ſis eloqui Sentire autem recte duplex eſt perinde vt duplex condi-
tio rerum quas inquirimus. alie namq̃ res ad actiones moreſq̃ no
ſtros pertinent. quibus om̃is ratio vite recte riteq̃ degende cõtinet
quam philoſophie ps ea q̃ moralis vocatur tradit. huius prima
nobis et precipua habenda eſt ratio: hec autem eſt petenda tibi non
modo a philoſophis: qui litteris eam tradidere. vt ſunt ariſtoteles ci
cero. ſeneca/ et ſi qui ſunt alij vel latini vel latine ita redditi. vt digni
ſint qui legantur. ſed ab hiſtoricis etiam et poetis et oratoribus. q̃-
niam hi et benefacta laudando. et que contra facta ſint vituperãdo.
non docẽt quidem: ſed quod efficaciſſimum eſt. exemplis propoſitis
que recte ſecus ve fiant. velut in ſpeculo oſtendunt per hec gradus ad
ſacras litteras faciendus eſt. et ad illarum preſcriptum dirigendus
vite nobis ordo ſaluberrimiſq̃ illis ducibus de noſtra ſalute creden
dum. Reliqua omnia aliorum tradita plus minus ve erroris tamẽ
habent admixtum aliquid. neq̃ enim contingere potuit eis vt rec-
tum et nulla aberrantem parte curſum vite inſtituerent. q̃ quis eſſ;
vite prepoſitus finis aut neſcirẽt/ aut veluti per nubem ſpectantes ſu
ſpicarentur. dicerentq̃ conſtantius: q̃ crederent At ſacre littere tam
longe ab omni errore remote. q̃ qui eas tradidit deus. he ſunt que
ſole nos certa ſolida rectaq̃ ducant via queq̃ omni diſcuſſa caligine
ſequentem ſe non falli/ non excidere/ non vſq̃ aberrare patiantur.
Sunt et alie res quarum cognitio magis ad ornamentum animi no
ſtri honeſtamq̃ voluptatem. q̃ ad neceſſariũ vtiq̃ vſum ꝑtineat. cu-
iuſmodi eſt omnis diſputatio de natura rerũ. multiplex certe varium
q̃ negociũ. et multipliciter q̃q̃ a multis ſummo ingenio facundiaq̃
viris tractatum. que vt non neceſſaria ſit ad boni viri mentem for-
mandam effingendamq̃: non paruum tamen contulerit vel eo. q̃ vbi
hec cura ꝓquiſitioq̃ rerum bona fide ſibi cuiuſq̃ vendicauerit anim
nullum ſordibus viſibuſq̃ curis locum relinquit deinde q̃ docet cõ-
temnere atq̃ pro nihilo putare ea ad quorum conſpectũ vulgus ſtu-
pet. per quorum poſſeſſionem etiã eis qui felices putantur miſereat
quando oſtendat q̃ vanis omnia futilibuſq̃ conſtent cauſis. dicatq̃
nullam rerum nature poſſe perniciem contingere maiorem q̃ ſi om
nes eius vel ſordiſſime partes tales fiant: quales nunc ſunt aurum.
gemmeq̃. quibus publica humani generis inſania ſummum eſſe p̃-
cium voluit. poſtremo quia quando intelligimus hac monſtrante fra
gilis huius caduciq̃ corporis noſtri habitum omnibus caſibus ob-
noxium. diſcimus omnem curam nobis ad animam eſſe transferen
dam. hancq̃ excolendam. in qua nulla nobis opera fruſtra aut peri-
tura collocat. quippe in quã quicq̃d collatum ſit. immortale ſicut ip.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

ſa eſt.eternumq; ſit manſurum. Tranſeo multa.neq; enim epiſtole
eſſet ſed voluminis opus omnia complecti.que in hanc poſſent ſen-
tentiam dici.hoc ſatis eſt oſtendiſſe quod tu te minime ignoras dig
nam hanc partem eſſe ſtudiorum.in qua viri boni mens elaboret nec
ego aditum tantum primaq; initia harum artium percipere te veliz
quod nunc vulgo in ſcholis fieri videmus.quodq; tu pridem cum
magna laude pulchre prolixeq; preſtitiſti.ſz res ipſas attingendas cē
ũerim iam terrarum.marium.montium.fluuiorum ſitus et natu-
ras.gentiumq; in his mores.terminos conditionem. Imperia vel ac
cepta vel prolata.iam arborum herbarumq; vires quas theophra-
ſtus.iam animantium hiſtoriam.generationem partes.quas ariſto
teles litteris mandauit:perquirendum.quid dicam que de re ruſti-
ca tractata ſunt:quidq; de medicina:alius rem militarem:alius ar-
chitecturam.alius pingendi fingendiq; rationem conſcripſit .quas
artes tametſi non ſum neſcius nō intra ꝑtem eam diſciplinarũ clau-
di ꝙ rex naturam ſcrutatur.tñ qꝛ cognate ſunt illi.et ab eiſdē fere ꝓ
deunt fontib; non eſt ꝓnũc in eo magnope ſim ſollicitus quando ad
eundē ordinem redigendas putem.hec ergo oīa que dixi et ad mo-
res noſtros et ad rerum naturam ꝑtinere .ex eis diſcenda tibi ſunt
auctoribus.qui rebus cognitu dignis clariſſimũ eloquētie lumē ad
diderunt.vt vna opa et rerũ noticia tibi:et quod poſt eam ꝓ primum
feci.cōmode eloquēdi ratio ꝯtingat.ꝙ quidē de re ſcis multa a ſum
mis viris tradita eſſe p̄cepta.quod tñ ad corruptā inſtitutōem loquē
di emendandam ꝑtinet quā pueri in ſcholis accipimꝰ:huius mihi-
admonendus videris.fac ſuſpectũ tibi ſit quicq̄d hactenꝰ didiciſti.dā
nes omnia:atq; abijcienda putes.niſi meliorum auctorum teſtimo
nio et velut decreto rurſus in eoꝝ mittaris poſſeſſionē.preterea q̄cq̄d
apud emendatos auctores leges.vtiliſſimum fuerit idipſum q̄z ma
xime proprijs et idem ſignificantibus ꝟbis reddere ꝟnaculo ſermōe
hac em̄ exercitatōe aſſequeris.vt quotiēs dicēdũ tibi aliquid ſcriben
dum ve fuerit.qñ ꝯcipiēdis verbis apud aīm tuũ ſeſe quo nāā fert
ꝟnaculus ſermo ꝓtulerit.ſtatim quoq; latina verba iam pridem illi
hoc vſu accommodata ſequātur. Ad hec quoq; ſi quid ſcribere voles
optimũ erit idipſum q̄z pleniſſime rectiſſimeq; patrio ſermōe itra ani
mum tuũ formare.deinde latinis pure proprieq; id ſignificātibꝰ ex-
plicare.ſic fiet vt omnia aperte et q̄z maxime plene dicantur .omnes
enim ſi quid in dicendo eſt vitij.facillime in eo ꝑſpicimus ſermone
ad quem ſumus nati.et ſi quid vel dilucide parum:vel breuius q̄z cō
ueniat:vel cōtorte nimium nec ſatis cum re propoſita coherens dic
tum fuerit:in eo ſermone expeditius annotabit quiſq;.quem notiſſi
mum habebit. Poſtremo vt hunc locum concludam quicquid eris
ſcripturus,des operam vt q̄z puriſſime id recte tantum latineq; in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

ter initia eloquaris. ornate dicendi poſterior erit cura: quod contin-
gere certe niſi ſana et integra ſit oratio non poteſt. euenit eniz eloq̄n
tie quod corpori: in quo ſi non omnia membra ſint ſuo quodqꝫ loco
diſpoſita. ſi licet a recto hābitu detorta. ſi magnitudinis ſue modum
egreſſa. fruſtra illi circūdederis ornatum. pugnabit enim cum orna
mentis ſuis corpꝰ. et illuſtriorē deformitatē eius decor externus faci
et illi comparatus. Sed de hac ꝑte que tibi ſtudia potiſſimum ſec
tanda putem hactenꝰ. ¶ Reliquum eſt vt dicam: quo pacto plurimū
in ſtudiis fructꝰ conſequuturū te credā. alius aliter fortaſſe. ego ita
ſentio. quiſquis in ꝑcipiendis doctris cupiet dignum aliquem labo
rum fructum adipiſci illi tria eſſe precipue preſtanda. vt plane recte
qꝫ percipiat. qđ diſcit. vt fideliter qđ ꝑcepit contineat. vt et ex eo ali-
quid ipſe deinde parere proferreqꝫ valeat. Primum diligentis lectio
nis eſt opus. ſcđm fide memorie. terciū aſſidue exercitatōis. In lectōe
id conandū in primis eſt: vt id qđ legimus q̄ maxie fieri poterit in-
telligamus et penitus habeamus perſpectum. nec rem tm̄ q̄ tradit
ſed et verborum in diſertis auctoribus vim. proprietatem. ſtructurā
ornatumqꝫ perſpiciamus. quis decor. qđ pondus ſententiarum. que
vis explicandi et res reconditas proferendi verbis. et velut in lucem
conſpectumqꝫ protrahendi. nec tamen iſtud eo pertinet vt ſi vel
per ſe obſcurior vel nobis ignotus occurrerit locus. ſtatim reſiſtendū
illic nec progrediendum vltra putemus aut qđ nonnulli: ſtatim pro-
iiciamus librum. damnemuſqꝫ ſtudia. et ingenium noſtrum deplo-
remus diligentia enim non indignatione ad profectum eſt opus. trā
ſeundum ergo ſi quid erit cuius intellectus non poſſit erui. et in ali-
ud reſeruandum tempus. donec vel homo vel liber nobis contingat
qui id aperiat. vel alia lectio: quod crebrum eſt. doceat dies enim (vt
dicere ſoleo) diem docet. Quod ſi Quintilianus inter virtutes gram
matici numerandum putauit aliqua neſcire. quanto magis nobis vt
non dicam neceſſarium ſaltem cum venia erit nonnulla ignorare.
nolim tamen videri cuiuſqꝫ deſidie patrocinium me his commemo
randis parare nam contra videor mihi nulla re alia cuiuſqꝫ ſtudiuz
poſſe vehementius accendere q̄ ſi oſtendam ipſam ſibi lectionem a
perire viam. et omnem legendi laborem legendo ſuperari. Proximū
eſt vt memoria firmiter quod accepit aſſeruet. conſtat autem memo
ria in primis natura. ea tamen adiuuatur arte: quam alii quidem a
liter tradidere. ſed ſic tamen vt ſumma rerum eodem fere redeat. eā
artem duobus maxime vſibus accommodam arbitror. aut eniz ſubi
to dicendum eſt et maior aliquis rerum numerus commemorandꝰ
in quo periculum adeundum eſt ne vel ordine vel numero deſtituā-
mur. vt quū legati apud principem aut ſenatum aliquē vel ꝓpoimꝰ
pet ita nr̄a. l' ꝑtis aduerſe cogimur r̄ndere poſtulatis tūc certe ob hāc

ta colligã.qui vitã hacten⁹ eis impẽdiſſtudijs:que ṽa certiſſima q₃ ad
ṽtutẽ ducũt via. Queq₃ in rebus humanis quid expetẽdũ ſit.quid
fugiendum. q̃d recte ſecuſue fiat.velut in ſpeculo cõſpiciendũ nob
ↄſideradũ q₃ ꝓponũt. Cũ ſit at ꝑmulta:que ad vite ꝑtineant inſtitu
tõem.grecis latiſq₃ lr̃is cõſcripta. Egregia in ꝑmis et admirabilis.
Jſocratis ad Demonicũ Pareneſis mihi videtur Ea em̃ ſuauitas eſt
dicẽdi. Js ornatus et(vt ita dicã)ſculptura orõ̃s.tanta ꝑterea maie
ſtas/vtilitas:decor preceptorũ:vt ſi queãdmodũ pugiles meditatos
quoſdã nodos nexusque hñt:quib₃ inter certamia ſubito vel nõ co
gitãtes etiã vtãtur. Jta nos quoq₃ oporteat:certa quedam et adma
num poſita vite hrẽ p̃cepta.que oẽs nr̃as.velut ad filũ dirigãt acti/
ones . Quorumque tenax infixam enibus nr̃is memoria:rectinos
limitẽ egredi vbiq₃ vetet:hic libellus apt⁹.vel maxĩe ad hanc rem at
que accõmodatus mihi videtur Eũ itaq₃ ĩlatim ſermonẽ e greco con
uerti:rem ſcrupuloſa₃ conat⁹:vt nũeros quoq₃ quoꝝ ille fuit et obſ
uantiſſim⁹.et ſchemata:vel(vt nos dicim⁹)exornatões orõis.quo ad
poſſem imitarer. Per ſil'r em̃ cadẽtia.et deſinẽtia et equata:et ↄtra/
poſita:ꝛ reliq̃s id gen⁹ ornat⁹ voluit orõ. Quoꝝ vt ſtudioſus p̃cipue
Gorgias Leontin⁹ p̃ceptor ipi⁹.alijq₃ etatis illi⁹ ſophiſte fuerũt.ita
diligẽtior ipſe vt ſequuta ipm non affectata viderentur. Nunc ergo
legendum tibi etiã atq₃ etiam:vt ad ṽbum quoq₃ ediſcendũ cenſeo
Spq₃ velut ante oculos tãq₃ regulã quã dã viteq₃ p̃ſcriptũ hñdum
Et ita fiat vt nõ ſolũ.inſtruat os tuũ:veꝝ aĩm quoq₃ emẽdet. Quẽ
admodũ em̃ ad doctrinã precipuũ intelliger eque legas etiam ad vi
tutem maxi num facere que intelligas Uale

¶ Jſocratis Ad Demonicũ Pareneſis ꝑ eruditiſſimũ viꝝ Rhodol.
Agricolã e greco in latinũ ſermonẽ traducta. Jncipit

N multis Demonice reb₃.multũ inuenimus diſtan
tes bonoꝝ mẽtes:atq₃ maloꝝ cogitatões m ultaṽo
maximũ accipe diſcrimẽ circa mutuã cõſuetudinem
vite Hi em̃ p̃ñtes ſolũ amicos venerãt Jlli eos quoq₃ qui lõge abſũt
bñuolẽtia ꝓſequũt At maloꝝ q̃dẽ amicicias tp̃s exiguum diſſoluit
et bonoꝝ ne oĩs quidẽ eui tractus extinguit Quum putem igitur
eos qui gloriam expetũt:quiq₃ ſuos eruditioni conatus deſtinant:
bonos et nequaq₃ malos decere ſectari.hanc orõnem dono tibi niſi
indicium erga te beniuolentie ſignumq₃ cum Hipponico familiari
tats Decet ei liberos queãdmodũ facultatum:ita amicicie quoq₃ i:
paterne hereditatem quoq₃ ſuſcipere. Uideo autem occãſionem no/
bis cõuenientem.et p̃ñtis nos oportunitatẽ tp̃is adiuuantem. Tu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

enim erudiri cupis. ego erudire alios adnitor: tu ſapientie ſtudio at
tineris. ego deditos illi recta via deduco. Quicumqꝫ exhortatorias
ad amicos ſuos orõẽs conſcribunt. pulcrum illi quidem opus aſſu/
munt. non tamen circa id quod eſt in phĩa p̄ſtantiſſimum laborant.
Qui ꝟo adoleſcentibus p̄monſtrant nõ ea. quibꝫ vehementiam ĩ di
cendo ꝯſequantur. ſed quo pacto vita moribꝫ qꝫ induſtrijs fiant. tanto
magis q̄ illi audientibꝫ ꝓſunt. q̄tum intereſt q̇d illi ad ſola ipſos
ꝟba cõfirmant. Hi vero ipſorum quoqꝫ facta emendant Quamobrē
nos non exhortatõem tibi parẽtes. ſed inſtitutõem tibi ſcribentes ꝑ/
gemus noſtri te conſilij ꝑticipem facere: quas res oporteat adoleſcẽ
tes deſiderare. Et que rurſus opera vitare: q̇buſqꝫtem hominibꝫ ſeꝯ
iungere. Et quomodo ſuam ipſorum vitam inſtituere. Quicũqꝫ eñi
vite curſum hoc itinere fecerũt. hi ſoli ad ipſam ꝟtutem ingenue adi
re potuerũt. Qua non res honeſtior: non conſtantior eſt vlla ¶ Pul/
critudo enim vel valitudine perit. vel tpe flaceſſit. ¶ Diuicie vicio
rum ſunt potius q̄ integritatis miniſtre ¶ facultatẽ nempe deſidie
prebentes. et ad voluptates curam excitãtes ¶ Robur prudentie con
iunctum ꝓfuit. ſine illa vero ſepius cum quid habet offendit. et cor/
pora quidem eorum qui ſe exercent adornat. induſtriam vero mẽtis
obſcurat ¶ Virtutis autẽ poſſeſſio quorꝫ illorꝫ. quorꝫ bona ſide men
tibꝰ ipſa coaluerit ſola cõſeneſcit Diuitijs ꝟtꝰ potior vtiliorqꝫ gene
ris ſplendore. Queqꝫ fieri nequiunt ab alijs. illa ſuis viribus ſub/
dent et multitudini metuenda conſtanter expectant. Deſidiam dete
cus. laborem laudem arbitratur. Hocqꝫ cognitu perfacile eſt ex glo
ria certaminum herculis. operumqꝫ a Theſeo geſtorũ Quibus mo
rum preſtantia tantum laudis inſigne operibus adiecit: vt omnis tẽ
porum poſteritas rebus quas geſſerunt offundere nequiuerint obli
uionem. Sꝫ et tu q̄qꝫ meõr patris tui cui viuẽdi ſecte nõne habebis
pulchrum atqꝫ domeſticum eorum que a me tibi dicentur exemplũ
Neqꝫ enim parui virtutem faciens. neqꝫ ſecordie deditus egit etatẽ.
ſed corpus laboribus exercebat. animo pericula ſubibat. Neqꝫ ex/
tra modum diuitias expetebat. ſed preſentibus quidem fruebatur
bonis veluti mortalis gerebatqꝫ curam futurorum velut immorta/
lis. Neqꝫ vero contempte vitam inſtituerat ſed elegans erat et mag
nificus. ſimulqꝫ expoſitus amicis. Impenſius laudabat officio ipm
proſequentes. q̄ generis ſibi neceſſitudine deuinctos. Perſuade/
bat enim multo ad amiciciam efficatiorem eſſe naturam lege. mores
genere. electionem neceſſitate. Tempus in preſentia nos deficeret. ſi
omnes illiꝰ actiones enũerare ꝑgamus. exacteqꝫ de illis nobis alio/
erit loco differẽdũ Nunc ſignũ quoddã Hipponici ſuſtulimꝰ nature
ad quẽ velut exemplar vitã formes oportet Legemqꝫ tibi mores illꝰ
putes. ꝛ imitatorem te emulumqꝫ virtutis paterne prebeas. Tur/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

pe namqꝫ fuerit pictores pulcherrima queqꝫ exprimere animantiū
et liberos non imitari induſtriam parentum Exiſtimes aūt nullū
ita pugilem cōtra aduerſarios ſuos decere meditari. ſicut te conſide
rare quo pacto cum prīs tui ratione viuendi decertes. Fieri aūt non
poteſt. vt animum quiſqꝫ taliter formet. niſi multis ante honeſtiſqꝫ
preceptis fuerit expletus Corpora namqꝫ moderatis laboribus. ani
mus uero actionibus honeſtis roboratur. Experiar igitur breuiter
ea tibi exhibere. quibus obſeruandis in vita plurimum mihi videa
ris virtutibus aditurꝰ. et gloriam cunctos apud hoīes conſequuturꝰ

Rimum quidē pie diuina colas. nedum ſacrificans: verū
etiam quod iurauerís preſtans Illud enim affluentie opū
eſt ſignum. hoc morum ꝓbitatis indicium

Numen venerare ſemper quidē. ꝓſertī quo ciuitas. ſic eñī ſimul vi/
deberis ſacra dei facere. legibuſqꝫ obtemperare!

Talem te exhibeas erga parētes. quales exhibere ſe tibi voles ex te
progenitos

Firma exercitatōibus te corporis. non eis que robori ſed que ſanita
ti conducunt Id aſſequeris ſi deſinas laborare. tolerando adhuc la
bori ſufficiens!

Neqꝫ in riſum procliuus eſſe velis: neqꝫ in verba confidens. illud e
nim ſtulti eſt. iſtud furentis!

Que factu turpia ſūt ne dictu quidem putes honeſta

Fac aſſueſcas non triſtis eſſe: ſed cogitabundus: propter illud enim
ferox. propter hoc prouidus eſſe credēris

Putes in p̄mis decere te modeſtiā: pudorē. iuſticiā. tēperantiā Iſtis
enim omībus cōtineri ꝓbitas adoleſcētium videtur!

Neqꝫ latiturū te ſi turpe quippiam feceris ſperes. vt enim alios celes
teipſum tamē conſcius habebis!

Deum time. parentes honora. amicos reuerere. legibus obedi. volu
ptates ſectare glorie iunctas. oblectatione enim cum honeſtate nihil
eſt melius. ſine illa ꝟo nihil ē peius

Obtrectatōes deuites tāetſi fuerint falſe. vulgus enim ꝟitatē igno/
rat. opinionē qꝫ potius ſpectat!

Sic facito cuncta velut neminē celaturus. tametſi enim parumper oc/
cultes. poſtea tñ detegeris!

Plurimū tibi. opinionis adiūges. ſi appareat ea te non facere. q̄ ſi fu
erint ab alijs facta reprehēdas!

Si cupide didiceris multa quoqꝫ diſces. quorū habes doctrinam ea
meditationū cuſtodias curis. at que diſcis ea p̄ceptis adiunge doc/
trinis. eqꝫ namqꝫ turpe ē eū qui vtilem audit orōem non addiſcere
ꝛ cui datur ab amicis munꝰ aliqḋ non recipere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Uite ocium ſtudio percipiende eruditōis impende. ſic enim difficul
ter ab aliȷ̄s inuenta: facile tibi ꝑcipere continget

Puta multitudinem preceptionum: multis opibus eſſe potiorē iſte
enim celeriter delabūtur. ille in om̄e ꝑmanēt tempus: ſola em̄ rerum
omniū immortalis ē ſapientia

Non pigeat. lōgū ſacere iter ad eos. qui cōducibile ſe aliquē docere ꝓ
fitentur turpe namqꝫ fuerit mercatores tāta trāſire maria. quo cu/
mulatōres ſuas opes efficiāt. adoleſcētes ꝟo ne terra quidē ſuſtinere ꝓ
ficiſci aliquo. quatenꝰ meliorē ſuā faciāt mētem

Moribꝫ fac vt ſis comis. ꝟbis aūt vt affabilis. Eſt aūt comitatis
benigne obuios appellare: affabilitatis fāiliariter cū ipis ꝟba com/
municare

Benignum te prebeas cunctis: optimis antem vtaris. ſic et illis ini/
micus non eris. et iſtis amicus fies.

Neqꝫ crebro cōuenias eoſdem: neqꝫ diu cum eis agas de eiſdem. ſacie
tas enim eſt omnium

Exerce ſpontaneis teipſum laboribꝫ. vt adactos quoqꝫ ꝑferre q̄as
A quibꝫ turpe eſt animū vinci: eorū omniū tēperantiam exerce.
lucri ire voluptatis. doloris. Id autē tibi cōtinget: ſi lucrū putaue/
ris id quo gloriam augentes. non quo diuitȷ̄s addas In ira ſitalis
ſis aduerſus peccātes. quales delinquēti tibi eē alios velles. In iu
cundis ſi turpe putaueris. ſeruis te tuis imperare. voluptatibus ꝟo
ſeruire . In aduerſis ſi alienas reſpicias calamitates. tibiqꝫ ꝙ ho/
mo ſis in memoriam ſubinde deducas!

Uerborum magis qm̄ pecuniarum depoſita tuere: decet namqꝫ vi/
ros bonos iureiurando ſe fideliores preſtare

Conſentaneum puto perinde malis non credere quemadmodum fi
dem bonis habere

Que nolis efferri nemini dixeris: niſi tantundem expediat ea tace
ri et tibi dicenti et illis qui audiuerunt

Juſiurandum ad actum propter duas accipito cauſas: vel vt teipm̄
turpi crimine exoluas: velut amicos tuos in magnis periculis eues
Pecuniaꝝ aūt grā nullū numē iuraueris: videberis em̄ aliȷ̄s peiu/
rare. aliȷ̄s pecuniaꝝ cupidus eſſe!

Nullum fac amicum: niſi exploraueris ante: quopacto prioribus
ſit vſus amicis: ſpera namqꝫ ipſum erga te futurum talem: qualis e
erga illos fuit

Tarde fias amicus! factus autem da operam vt permaneas: tantun
dem enim dedecoris eſt. et nullum amicum habere. et crebros ſubin
de amicos mutare!

Neqꝫ cum damno amicos probas! nec inexpertus ipſorum eſſe ve/
lis hoc autem facies; et ſi cum nullius indigeas te ſimiles indige/

re:et illa que vulgari nihil referat.velut occultanda cõcredas decep/
tus enim opinione nihil offendes:non deceptus mores illorum rebꝫ
vectus noſces
Amicos proba et ex vite aduerſitate:et ex periculorum ſocietate.au
rum enim igne ꝑſpiciꝰ aĩcos ꝟo inter aduerſa cognoſcimus
Amicis hoc pacto vteris cõmodiſſie.ſi nõ vt ab eis rogeris expectes
ſed pollicens vltro ipſis in tempore ſuccurras
Eque putes turpe et ab inimicis ſuperari iniurijs.et ab amicis ſupe
rari beneficijs
In familiaritate ꝓba:non ſolum malis tuis indolẽtes.verumetiam
bonis non inuidentes:multos enĩ q̄ cum infelicibꝫ merẽtur ꝓſperita
t s illoru m inuidia torquet
Abſentium amicorum fac memineris apud p̄ſentes:vt ratõem etiaȝ
iſtorum quoqȝ abſentium habere videaris
Circa veſtitum elegans non ſplendidꝰ eſſe velis.eſt autem elegantis
quidem magnificum.ſplendidi ꝟo eẽ profuſu m
Ama rerum non immenſam poſſeſſionẽ.ſed moderatã ꝑfruitõem
Contemne diuitiarum ſtudio occupatos.atqȝ eis que habent vti
neſcientes.Simile namqȝ contingit illis.qui equũ poſſidẽti bonuȝ
et equitare neſcienti
Adnitere diuitias tibi pecunias ſcilicet atqȝ poſſeſſiões apparere.
Sunt autem pecunie illorum qui recte ipſis: frui ſciunt.poſſeſſio
nes qui ipſis vti queunt
Dilige quas habes facultates duas ob cauſas:vt et magnum ali/
quod dãnum reſarcire.et amicis laborãtibus poſſis opem ferre:ad
reliquũ vitae vſum nõ plus equo ſed moderate iſta cõcupiſce:
Amplectere quidem preſentia queraſqȝ meliora
Nulli calamitatem exprobraris.cõmunis enim eſt fortuna et futu/
rum incertum
Bonis benefac.honeſtis enĩ theſaurꝰ ẽ grã que a bono viro debere
Si malis benefacias:ſimile tibi cõtinget:qd̄ qui alienos canes paſ/
cunt.illi enim danti:ſicut temere occurrenti allatrant.mali quoqȝ e/
os qui proſunt ſicut qui nocent ſimiliter offendunt
Adulantes aduerſare perinde atqȝ fallentes:vtriqȝ enĩ quum eis fi/
des habetur.iniuria afficiũt eos.qui ſibi crediderunt
Comem te prebe eis quibus cum cõuerſaris.et non inſolentem.ſuꝑ
borum enĩ faſtũ vix ſerui quoqȝ ꝑferrent.at morum comitatem cunc
ti benignitatem acceptant
Eris autem comis ſi neqȝ iurgator ſis.neqȝ implacidus:neqȝ cũ om
nibus contendas:neqȝ ire eorum cum quibus (agis celeriter occurras
neqȝ ſi iniuſte quidem fuerint irati.ſed efferueſcẽtibus concedas:de/
inde ipſos.vbi relanguerit ira reprehendas.neqȝ inter ridicula ſerijs

neqꝫ inter ſeria ridiculis gaudeas Intempeſtiuū eñ vbiqꝫ eſt mole/
ſtum. neqꝫ ingrate grāz ineas quod multis euenit qui faciunt quidē
ſed egre tamen amicis inſeruiunt. vel quia culpandi graue eſt: vl' ca/
ſtigandi quia eſt acerbum!
In primis caue tibi a potandi conſuetudine. quod ſi qñ tulerit tem/
pus. ante ebrietatem ſurge. cum fuerit mens vino corrupta. patitur
idem quod currus ſolent. qui ſuos effuderūt aurigas: illi nanqꝫ nul
lo ordine (ſuis deſtituti rectoribus) feruntur. animus quoqꝫ plurima
peccat ratione ſubuerſa!
Immortalia ſentias magnitudinem animi pre te ferendo: mortalia
vero moderate p̄ntibus perfruendo
Tanto modeſtiam meliorem immodeſtia putes: quātum eſt: ꝙ alia
quidem omnia ꝑuerſe facta lucro ſunt eis qui illa admittunt Sola
autem immodeſtia damno afficit eam hñtes. plerūqꝫ eñ quos ṽbis
offenderūt. illis rebus penas luunt.
Quoꝝ ꝯciliare tibi amiciciā velis. boni ꝗppiā de eis p̄dices apd̄ il/
los qui ſunt renūciaturi. Pricipiū ei amicicie laus ē Inimicicie vitu
perium
Quum cōſulis p̄terita ſumas in exemplum futurorum. latēs enim
ex eo quod apertum eſt: expeditiſſime poteris cognoſcere.
Delibera diu. celeriter ṽo confice quod decreuiſti
Optīm puta cōtingere nobis a deo ꝓſperitatē. a nobiſipis prudētiā
Quib; de reb; libere ꝓloqui te pudet. viſ qꝫ cū amicis aliquib; de e/
is communicare. verbis velut de alieno negocio vtere: ſic enim et illo
rum ſniam noſces. teqꝫ ipm haud q̄qꝫ manifeſtum reddes!
Quum ſuꝑ tuis rebus ialiquem in conſilium tibi aſſumes. cōſidera
primum quopacto ſuas ipſe res geſſit Qui enim male adminiſtrauit
ſuas: nunqꝫ bene conſulet in alienis
Ita poteris maxime ad conſulendum excitari. ſi calamitates quas af
fert temeritas ſpectes. ſanitatis namqꝫ tunc precipue curam habem᷒
quum valitudinis aduerſe dolorum recordamur
Regum imitare mores illorumqꝫ vite rōnem ſectare: videberis enī
amplecti illa vel emulari. Itaqꝫ apud multitudinē tibi maiorē con/
tinget laudē aſſeq. et cōſtātiore ipſius beniuolētia perfrui
Obſequere legib; q̄s reges ſtatuūt. firmiſſimā talē legē mores illoꝝ
putes. ſicut enim qui rempublicam gubernat. opus habet populum
obſeruare. ita ſub p̄ncipatu viuentē maxie regē decet honorare
Magiſtratu p̄ditus nemine ad obeūda miſteria malo vtere que eñ
ille deliquerit. eorum in te culpa referetur
Ex publicis adminiſtrationibus abeas nō opibus cumulatior. ſed
gloria honeſtior! multis enim opibus preſtātior eſt mltitudis laus
Nullā rē inhoneſtā neqꝫ dicto neqꝫ facto iuberis; videberis enim ipe

talia facere. qualia facientes alios tueris

Sis te compa vt alijs ſupior eſſe poſſis. ſis tamen equo contentus: vt iuſticiã videaris expetere, non ſemper imbecillitatem ſed propter equitatem

Elige iuſtã potius paupertatẽ. q̃ diuitias iniuſtas. tanto enim pſtãtior eſt opibus iuſticia: vt ille ſolis diuitibꝫ pſint hec ꝓ defunctis etiam gloriam preſtet. et ille paſſim improbis contingant. haec malis prorſus ſit inacceſſa

Neminẽ tibi adiunxeris eoꝝ quibꝫ iniuſticia lucro eſt. ſed poti⁹ eos qui propter iuſticiã ferũt iacturas Juſti enim etſi nulla alia re ſuperent iniuſtos. honeſta tamen ſpe ipſos antecellunt

Omniũ curã gere que ad vitã ptinent. maximeq; oim prudẽtiã exerce: maxim eñ in minimo eſt mẽs bona in hũano corpore;

Operã da vt ſis corpore laboꝝ patiens. animo ſapiẽtie appetens. ut illo facere poſſis decreta. hoc decernere facienda

Quicquid dicturus es prius apud aĩm tuum expẽde: multorũ eniꝫ cogitationem lingua precurrit

Puta rerum humanarum nihil eſſe firmum. ita nec in proſperis leticia geſties. nec in aduerſis dolore concides

Duo tibi tpa ad dicẽdũ deputa. vel cũ ſit aliqua de quibus exploratum habeas. vel de quibꝫ dicere eſt neceſſe Jn ſolis eñ iſtis potior eſt ſilẽtio ſermo. Jn reliqs meli⁹ fuerit tacere q̃ loqui

Gaude quũ tibi cõtingerint bona: moderateq; dole vbi inciderit mala: neutrius tñ animi alijs eſſe velis manifeſtus. abſurdum enim eſt reconditas in domibus opes aſſeruare. et cogitationem in propatulo poſitam circumferre

Magis dedecus vites q̃ periculum. oportet enim malis formidabilem eẽ finem vitae. pbis ꝓ vitã cũ turpitudine cõiunctam

Conare in ꝑmis vitã in tuto collocare. qđ ſi tñ ꝯtigerit in periculuꝫ te deuocari. quere in bello ſalutem cũ honeſta opinione. et non cum pudenda fama. mori namq; cunctis prouidentia decreuit. ſed honeſte vita decedere id bõis tñ viris ꝓprium natura conceſſit

Ne miꝝ tibi videat ſi multa q̃ diximꝰ haut q̃cq̃ pñti tue ꝯueniũt etati. nõ eñ id me latebat. ſed ſtatui eadẽ opa et pſentis vite ꝯſiliũ tibi pferre. et futuri tpis monita relinq̃re que q̃nto tibi ſint vſui futa facile ꝯgnoſces. q ꝓ tibi cũ bñuolẽtia ꝯſulat difficulter ꝯſeq̃ris. vt ergo reliqua nõ ex alio req̃ras ſed hic velut ex erario pferas. decreui nihil eorũ ꝑtermittere. quecũq; tibi poſſent in ꝯſiliũ afferre. grãm ãt habeo deo ingẽtẽ: ſi quã de te ꝯcepi (nõ me fallat opinio. pleroſq; eñ videmus vt cibis iucũdiſſimis potius q̃m ſaluberrimis delectari. ita ſeducentibus a vero amicis potius accedere. quam illis qui ad meliora hortentur. te vero puto contra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

contrario inſtit..iſſe pergere iudicio.tuam circa reliquum vite cultū
induſtriam ſumens.qui etiam rect: ſſima ſibi ipſe ag e re indicit.con
ſentaneum eſt eum aliorum ad virtutem exhortantium monita nō
ſegniter amplecti.precipue excitabit te vt rerum honeſtarum amore
tenearis:ſi perſpexeris ꝙ ex his imagines habemus. In ſecordia nā
qꝫ ſaciandarum qꝫ libidinum ſtudio . continuo ſunt labores vo/
luptatibus adiuncti.enyxus vero ad virtutem conatus modeſtaqꝫ
vitae inſtitutio ſynceras ſemper certioreſqꝫ referunt oblectationes.
Et illic quidem gauiſi primum.poſtea dolemus. hic poſt laborem
voluptates capimus. In cunctis autem rebus non ita principiū me
minimus quemadmodum exitus ſenſu mouemur. Plurima eniz in
vita non propter res ipſas agimus:ſed conſequentium gratia elabo
ramus.cogi ta autem ꝙ malis conuenit paſſim quicqꝫ obuium eſt a/
gere.hanc enim protinus vite ſibi regulam preſcripſerunt:bonos
vero oportet nequaqꝫ virtutem negligere.vel in multorum currere
reprehenſiones:cuncti enim non perinde oderunt eos.qui ſe fallūt
ſicut qui probos eſſe ſe iactant· nullaqꝫ in ire vulgo ſunt prefe/
rendi recte quidem nam ſi eos qui ſolis verbis fraudem ſtruunt im
probamus.quomodo eos qui tota oberrant vita non aſpernandos
putabimus meritoqꝫ cred imus iſtos non ſolum in ſeipſos delinque
re.ſed et animi ſui eſſe proditores: Ipſe enim opes illis gloriam que
et amicos peperit. Illi vero ſeipſos indignos hac ſua felicitate fece/
runt.quod ſi oportet eum qui mortalis ſit ſcrutari coniectura celeſti
um mentem.arbitror illos in familiariſſimis ſuis maxime oſtendiſ/
ſe .quomodo bonis ſint maliſqꝫ affecti hominibus· Juppiter enim
Herculem et Tantalum genuit.quemadmodum fabule traduut.
cunctiqꝫ credunt:et illum quidem propter virtutem immortalitate
donauit:hunc propter improbitatem grauiſſimis calamitatibus
oppreſſit: Quibus vtentem exemplis expetere decet honeſtatem:et
nonmodo his que nos diximus. Sed ex poetis plurimum quodqꝫ
ediſcere:et reliquos eruditos ſi quid dixerunt vtile ſcrutari.quemad
modum enim apem videmus omnibus floſculis inſidentem et de v
noquoqꝫ optima carpentem.ita oportet qui vitae diſciplinam expe/
tunt nullius rei rudes eſſe.et vndiqꝫ que ſunt vtilia colligere. Vix
enim quis hac diligentia nature poterit e

ΤΕΛΟΣ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

¶ Aldus Manutius Romanus lrãrū ludi magi ſtris Salutem plurimam dicit.

Rudimenta grammatices latine lingue a nobis olim
compoſita. optime factum exiſtimaui. ſi ad vos iuuē
tutis moderatores. ⁊ moꝝ magiſtros legēda cōmitte
rem Non qꝛ putarem indigere vos ineptijs noſtris.
Quanquam dicere ſolebat Plinius nullum eē librū tam malū. qui
non aliqua parte prodeſſet. ſed potiꝰ vt ſi quid erratum fuerit (hoīes
enim ſumus) amice caſtigaretis Tum vt quod fieri a vobis velim e
rudiendis. inſtituendiſqꝫ pueris quandoquidem id illis valde pro
futurum arbitrabar. vos rogarem. Primum vt memineritis oporte
re vos eoꝝ. quos accepiſtis inſtituēdos ſic ſatagere. vt ſimul et docti
ſſiant et ſanctis imbuantur moribꝫ. qꝛ Quo ſemel eſt imbuta recens
ſeruabit odorē teſta diu. atqꝫ adeo a teneris aſſueſcere multū ē. Nec
ſolū rcōres mgrōſqꝫ vos eē adoleſcētū. ſꝫ et parētes putetis Scitis ei
illud. Qui p̄ceptorē ſancti voluere parētis eſſe loco Eqdē bonos ma
loſue vos eē tm̄ referre exiſtimo. vt auſim dicere. bonoꝝ maloꝝ ve ō/
nium. q̄ vbiqꝫ terraꝝ fiunt. vos eſſe potiſſimā cām Nam iuris ꝯſul/
ti. Philoſophi rcōres vrbium. Principes itē Duceſqꝫ ⁊ Reges Nec
non Monachi Sacerdotes Epiſcopi Cardinales. ipſiqꝫ ſummi pon
tifices. et deniqꝫ quicūqꝫ vel ſolas lrāꝝ notas tenēt. ſub diſciplīa oli
vrā fuere pueri a vobis inſtituti ſunt Uirtꝰ vrā. viciūue. eorum ꝓfuit
aut nocuit moribꝫ Tantū valet longa ꝯſuetudo. vt ſi cū ſcō diu vixe
ris. ſcūs futurꝰ ſis. ſi cū peruerſo peruerteris Siquidē (vt inqt Fabiꝰ) Leo
nides Alexādri pedagogꝰ. qbuſdā eū vitijs imbuit. q̄ robuſtū qꝫ et
maximū regē ab illa inſtitutōe puerili ſunt ꝓſecuta Quāobrē quan
tum boni et ſancti p̄ceptores ciuitatibꝫ pſint. nō facile dixerim Quā
tum itē obſint praui et vitioſi. nō queo dicere Quare nō poſſum nō
multū mirari nullā fere pueroꝝ pribꝫ et rectoribꝫ vrbiū. in eligēdis
p̄ceptorum moribus. eē curam. Non aiaduertunt. quantū inde boni
malumue infūdatur in ciuitates. Nam quales ſunt q̄ inſtituūt. ta/
les et qui inſtituūtur velint nolint. euadēt Lōga die Lōga dies homi
docuit parere Leones Lōga dies molli ſaxa ꝑedit aqua Uidere igit̄
vos. q̄ et lōgo tpe. et aſſidue teneros. et ſimplices adoleſcētuloꝝ ani
mos inſtituitis. quātū et ꝓdeſſe poteſtis. et obeē hoībus Nō ſi qſqꝫ
eſt ſic oblitꝰ ſui ipſius vt agnos ſue ꝯmiſſos fidei. ceu lupus deuoret
heu quāta illū pena. apud manes vel breui expectat Nā qui ita ꝑni
cioſi ſūt. vt nō ſolū obſint. qd illi ipi corrūpūt. ſꝫ etiā q corrūpūt plꝰqꝫ
exēplo. qꝫ pctō nocēt imatura morte. ne tamen obeē queāt. ne mundū
corrūpant. rapiuntur Itaqꝫ enitendum ꝑ viribꝫ. vt et ſcōs mores. et

bonas lrãs ſimul doceantur adoleſcentuli. Quã alteꝝ ſine altero facere nullo mõ licet. At ſi in altero peccandũ foret. potior mihi rõ viuẽdi honeſte. q̃ȝ vel optĩe diſcẽdi videtur. Malo eñ eos nullas ſcire litteras. ornatos moribꝫ. q̃ȝ oĩa ſcire male moratos. maliſq; ſimillimos eſſe demonibꝫ. q̃ multa ſciẽtes (nã id ideo illis inditũ eſt a grecis nomen) ſunt quã peſſimi. Alteꝝ quod vos meminiſſe velim eſt. ne quid niſi doctiſſimos auctoꝝ ediſcere cogatis adoleſcẽtulos. Jmmo ne grammaticas q̃dem regulas. niſi cõpendia quedã breuiſſima. que teneri facile memoria queãt. nec laudo eos ediſcere. ſed tñ vt illas aſſidue accurateq; legant. noĩaq; ꝛ v̾ba decliare optime ſciant. Nã dũ lucubratões nrãs vel carmine vel proſa orõe. etiã de arte, cõmendare memorie eos cogimus. errãmꝰ (vt mihi q̃dẽ videt̾) multis mõis. Primũ q̃ꝺq; ſũmo labore edidicerũt dediſcũt paucis diebꝫ. qꝺ ego ꝛ puer olim. ꝛ iuueĩs cõpoſitis etiã a me regulis. ſum ſepe expertus. Nã cuȝ geneꝝ regulas. p̃teritoꝝ ſumma cura mandaſſem memorie. pbreui obliuiſcebar. Jdẽ ceteris quoq; euenire exiſtimo. Preterea difficultate tam materie. tam ſtili. eo deſperationis veniũt. vt ꝛ ſcholas. ꝛ litteras fugiãt. ꝛ ſtudia. que amare nondũ poſſunt. maxĩe oderint. Tum eo ipſo tp̃e. quo noſtra ediſcũt. facilius meliuſue Ciceronis aliquid. vel Vergilij. aliorum ue illuſtriũ poſſint ediſcere. olim. ꝛ decori. et cõmodo illis nõ mediocri futurum equidẽ puero mihi. cũ Alexandri carmẽ ineptũ de arte grãmatica memorie mãdabã. nõ ita cõtigiſſe plurimum doleo. Addite quod cũ incultos ꝛ barbaros diſcimus. tales et ipſi euadimꝰ. Solemꝰ eñ ijs. q̃s imitamur. plerumq; eſſe deteriores. Quapropter optĩos ꝛ ſtatim ꝛ ſemꝑ legendos putat Quintilianus. atq; eorum candidiſſimum quenq;. ꝛ maxime expolitũ. Tum de Cicerone ſic inquit. Cicero (vt mihi quidem videtur) et iucundus incipientibus quoq; et apertus eſt ſatis. nec prodeſſe tantum ſed etiam amari poteſt. tuȝ (quẽadmodũ Plinius p̃cipit) vt quiſq; erit Ciceroĩ ſimillimus. Sed de genere hoc lõga haberi poſſet orõ. Hec vero attigimus noſtro erga ſtudioſos ſummo amore. Quare vos etiam atq; etiam rogo. vt boni quicquid diximus. conſulatis. Valete. Venetijs Menſe Junio. M.CCCCC.J.

❡ Rhodolfus Agricola ad Alexandrum ſuper eadem re. ex epiſtola eiꝰ vna captum

❡ Eſt auditorum mihi: vt hoc loco: ſatis frequens: ſed tamen ſunt eiuſmodi fere: qui propenſius cupiant hec ſtudia: q̃ȝ cõmodius poſſint maxia ps magiſtri ſunt aut ſcholaſtici. (vt nos dicimus) artium. q̃bꝫ neceſſe eſt omne tempus illis ſuis cauillatõibꝫ impẽdere. anguſtiſſimũ ꝛ velut ſbſiciuum diei fragmentũ quoddã: in hec ſtudia patet il

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

quo fit. vt ipſi minus poſſint. ⁊ ego ſegnius coner. ergo hec que dico ꝗbꝫ leuiter quidē: occupant me tamen. Sed vt quod veriſſimū: ⁊ ꝓinde rectiſſimum eſſe puto dicam. deſtinaui ſenectutem meam. ſi modo me manet ſenectus: ſtudio ſacrarum litterarum. vidco:ꝗꝫ mihi vna opera nunc veteris ⁊c̄.

¶ Noſti enim ſtomachū meum: vt nequeā ſectari barbariem impuritatem. horrorem eorum: qui nunc omnia occuparunt. Noſti contra quoqꝫ ſtomachum illorum: vt clament: vt inſaniant ⁊ cōtumelie ducant loco: ſi quis audeat ſcita illorum conuellere: ⁊ conari docere: pueros ſe. ſuperuacua: deprauata: queqꝫ ſenibus ſibi rurſus dediſcenda ſint: didiciſſe. poſſunt tamen hec facere vt deberem: vt deſiſtā non poterunt. ⁊c̄

¶ Ex protreptico Auſonij ad nepotem

Perlege quodcūqꝫ eſt memorabile p̄rio monebo
Perlege quodcūqꝫ eſt mēorabile quod tibi proſit
Conditor il iados et amabilis orſa Menādri
Euoluenda tibi ⁊c̄. Videte protrepticum.·.

¶ Impreſſum Dauentrie per me Jacobū de Breda Anno domini M.CCCCC.viij. In vigilia Simonis et Jude.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

De his qui humili loco nati sunt et clari [illegible]

[illegible] agatocles filius figuli fuit qui sicilie

[illegible] Rex et appellatus. Similiter

[illegible] [illegible] cum in

[illegible] [illegible] huiusmodi multa

[illegible] possidere [illegible] quod diligenter et

[illegible] [illegible]

[illegible] et quod [illegible] [illegible]

[illegible] quod parte [illegible] [illegible] filius

[illegible] atque sub [illegible] ad hanc

[illegible]

Phalaris in epistolis habet Glorian

profecto de nobilitate ut de alio quopiam

[illegible] hoc ego autem virtute solam nobilitatem

[illegible] [illegible] fieri posset

quod alius ex ignobilibus parentibus clarus

[illegible] ex claris ignobilis: [illegible]

et [illegible] ignobilior [illegible]

[illegible] [illegible] laudibus [illegible]

[illegible] debet. ne maiorum meritis [illegible] igno-

bilibus successoribus nobilitatem

De virginia

Virginius cum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] alio tempore [illegible]

[illegible] ubi [illegible]

[illegible] manere memor

[illegible]

[illegible]

[illegible] quod

[illegible] consideraret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 40